

L'oració

L'oració és un conjunt de paraules **ordenades**, amb **sentit complet i lògic**, que respon a la fórmula:

O = SN (SUBJECTE) + SV (PREDICAT)

Podem distingir diversos tipus d'oracions.

Segons la **modalitat**:

enunciatives: *El noi llegeix el diari.*

interrogatives: *Què llegeix el noi?*

exclamatives: *Que bé que llegeix!*

de **possibilitat:** *Deu llegir el diari.*

dubitatives: *Potser llegeix el diari.*

optatives: *Tant de bo que llegeixi el diari.*

exhortatives: *Tu, llegeix el diari!*

Segons el **nombre de verbs**:

simples: *El gos **borda**.*

compostes: *El gos **borda** i el gat **miola**.*

*El gos que et **vaig regalar** l'any passat **borda** molt.*

Segons el **tipus de verb**:

personals: *El dia és plujós.*

impersonals: *Plou.*

transitives: *Els núvols cobreixen el sol.*

intransitives: *Els núvols augmenten.*

predicatives: *Els núvols portaran pluja.*

atributives*: *Els núvols són foscos.*

*Amb els verbs *ser*, *estar* i *semblar*

Exercicis

1. Digues si els titulars que hi ha a continuació són oracions o no ho són. Justifica la resposta.

- 1) Les cortines de la botiga
- 2) La cançó que sentia
- 3) El director explicarà el pressupost
- 4) Cau una nevada
- 5) Encara que arribin a l'hora
- 6) Hem fet el cim
- 7) La casa que era molt nova
- 8) Si no aprova al juny, ho farà al setembre
- 9) Tres nois roben en una botiga i fugen amb 50 euros

2. Digues si les oracions següents són simples o compostes.

- 1) Els alumnes han convocat una vaga.
- 2) Afirmaven que no havia estat un segrest.
- 3) Ningú no sap el que amaguen.
- 4) En Jordi no ha anat a l'escola.
- 5) Els van tornar les eines i els ho van agrair.
- 6) Posen música a l'oficina, mentre no arriben els clients.
- 7) S'ho esperaven, però mai no haurien pensat que fos tan divertit.
- 8) És una noia molt amable.
- 9) Lleida serà la seu d'una mostra gastronòmica.

3. Identifica el sintagma nominal i el sintagma verbal de les oracions següents, i subratlla'n els nuclis.

- 1) En Ramon portava un jersei vermell.
- 2) El mes d'abril ha estat molt fred.
- 3) Els interessaven els còmics antics.
- 4) La veïna del tercer sempre deixa l'ascensor obert.
- 5) Això depèn d'ells.
- 6) S'allunya una tempesta.
- 7) Visc en un poble petit i molt divertit.
- 8) Els agrada molt la xocolata.
- 9) Hauríem d'anar al banc.

Les funcions sintàctiques

El subjecte: Persona o cosa que fa l'acció del verb.

- Concorda en gènere i nombre amb el verb.
- Es pot elidir.
- Normalment va davant del predicat.
- En imperatius i algunes interrogatives va al darrere.

***Els excursionistes** descansen.* (Sintagma nominal)

***Descansar** els agrada.* (Infinitiu)

*M'agrada **que els excursionistes descansin**.* (oració subordinada)

***Ells** descansen.* (pronom)

L'atribut: Ens diu alguna cosa del subjecte.

- És obligatori amb els verbs *ser, estar, semblar*.
- Va darrere del verb i davant si està pronominalitzat.

*El cotxe és **nou**.* (Adjectiu)

*Aquest és **el cotxe**.* (Sintagma nominal)

*Aquest **l**'és.* (pronom)

***El cotxe sembla de joguina**.* (Sintagma Preposicional)

El complement del nom: Ens diu alguna cosa del nom a què acompanya.

- És un complement optatiu que normalment va al darrere del nom.

*La llibreta **blanca**.* (Adjectiu)

*La llibreta **d'espiral**.* (Sintagma Preposicional)

*La llibreta **que em vas regalar**.* (Oració subordinada)

El complement directe: Persona o cosa que rep directament l'acció del verb.

- És obligatori amb els verbs transitius.
- No va introduït per cap preposició.

*El carter reparteix **les cartes**.* (Sintagma nominal)

*El carter **les** reparteix.* (Pronom)

*El carter ha dit **que reparteix les cartes**.* (Oració subordinada)

*El carter va decidir **repartir les cartes**.* (Oració d'infinitiu).

El complement indirecte: Persona o cosa que rep indirectament l'acció del verb.

- Introduït per la preposició *a* o *per a*.

*El carter reparteix les cartes **als veïns**.* (Sintagma Preposicional)

*El carter **els** reparteix les cartes.* (Pronom)

*L'àvia prepara pa de pessic **per a ella**.* (Sintagma Preposicional)

El complement preposicional o complement de règim verbal: Complement obligatori introduït per una preposició que exigeix el verb.

*Pensa **en el teu aniversari**.* (Sintagma preposicional)

*Pensa **a felicitar la teva mare**.* (*a/de* + oració d'infinitiu)

*Pensa **que és l'aniversari de la teva mare**.* (oració subordinada)

El complement circumstancial: Complement optatiu que expressa circumstàncies (lloc, temps, mode, etc.) en què es produeix un fet.

***Aquest matí** ha jugat **molt bé**.* (Sintagma nominal) (Sintagma adverbial)

*La Maria juga **en aquell carrer**.* (Sintagma preposicional)

*S'ha fet mal **jugant**.* (Gerundi)

*S'ha fet mal **mentre jugava**.* (Oració)

***Hi** anirem.* (Pronom)

El complement predicatiu: Complement que es comporta com un atribut (referit al subjecte o amb el CD) i com un complement circumstancial de mode (referit al verb).

- Concorda en gènere i nombre amb el subjecte o amb el complement directe.

*Ha arribat **content**.* (Adjectiu)

***Hi** ha arribat.* (Pronom)

*Tothom pren en Jan **per boig**.* (Sintagma preposicional)

*Es diu **Jan*** (Sintagma nominal)

El complement agent: Complement del verb passiu.

- És el subjecte de la corresponent oració activa.
- Està introduït per la preposició *per*.

*La traducció ha estat feta **pel mateix autor**.* (Sintagma preposicional)

Exercicis

1. Indica quina funció fa la part en negreta de cada frase.

- 1) Talla la roba **amb les tisores**.
- 2) **Els professors** es van manifestar davant del departament.
- 3) Crida **el Joan** i digues-li que vingui.
- 4) Tens **gaire gana**?
- 5) **Menjar cinc vegades al dia** resulta recomanable.
- 6) Aquesta nena sempre arriba **cansada**.
- 7) **Quan arribin els clients** prepararé el cafè.
- 8) Li agraden **els dies freds**.
- 9) **Que els aprovin a tots** és una bona notícia.
- 10) El professorat va informar **els pares** de la quota mensual.
- 11) Diu que dormir és **perdre el temps**.
- 12) Quan acabis truca **a la Maria**.
- 13) El pintor va dir **que no li agradava l'art bizantí**.
- 14) El premi serà **per a qui acabi abans**.
- 15) S'han acostumat **a arribar tard**.
- 16) Tria **unes altres maletes**.
- 17) La Laia i el Nil no semblen **cosins**.
- 18) El jardiner sembla l'herba **espessa**.
- 19) **El teatre noucentista** li interessa molt.
- 20) Durant la reunió es va mostrar **molt col·laborador**.
- 21) Està interessat **a fer una proposta de viabilitat**.
- 22) El gos està avui **molt nerviós**.
- 23) Vull els pantalons **ben planxats**.
- 24) **La majoria dels professors** van votar a favor de la vaga.
- 25) Recordeu-vos **de portar els deures acabats**.
- 26) S'ha avesat **que li ho facin tot**.
- 27) Descansarem una estona **en aquest banc**.
- 28) Van arribar **a la festa**.
- 29) Va sortir **abans-d'ahir**.

